

УДК 372.881.1'25

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-40>**Наталія ШВЕЦЬ,***orcid.org/0000-0002-2928-5164*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Київська область, Україна) *nathalie.chvets@gmail.com***Олександр ШВЕЦЬ,***orcid.org/0000-0002-6588-5159*

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
(Переяслав, Київська область, Україна) *olexandershvets@gmail.com*

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ПЕРЕКЛАДАЧА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Стаття присвячена виявленню специфіки формування професійної компетенції майбутнього перекладача в умовах сьогодення. Здійснено аналіз праць вітчизняних науковців (Підручна З.Ф., Шумейко Н.В., Ганічева Т.В., Сімкова О.І., Гудманян А.Г., Поліщук Л.П., Пушкар Т.М.) з цієї проблематики. Уточнено дефініцію терміну «професійна компетенція перекладача», проаналізовано визначення Вілкса В., Келлі Д., Підручної З.Ф., Швець Т.А. Розмежовано поняття «компетенція» (сукупність знань, навичок і вмінь, що формуються у процесі навчання якоїсь дисципліни, а також здатність до виконання якої-небудь діяльності на основі набутих знань, умінь і навичок) і «компетентність» (здатність особистості до виконання якої-небудь діяльності на основі життєвого досвіду і набутих знань, умінь і навичок). Сформовано робоче визначення поняття «професійна компетенція перекладача», яку визначено як готовність і здатність передавати (як у письмовій, так і в усній формі) спеціалізовану інформацію укладену однією мовою засобами іншої з урахуванням відмінностей між двома текстами, комунікативними ситуаціями та культурами. Проаналізовано структуру професійної компетенції перекладача, у якій виділено лінгвістичну, соціолінгвістичну, соціокультурну, текстотвірну, інформаційно-пошукову, технологічну, предметну або тематичну, міжкультурну, стратегічну та особистісну компетенції. Виявлено, що формування професійної компетенції перекладача відбувається у процесі оволодіння практичним курсом англійської мови, практичною граматиною англійської мови, практичним курсом перекладу, використанням САТ-інструментів при перекладі. Проаналізовано особливості формування професійної компетенції перекладача в умовах змішаного навчання. Дієвими засобами підвищення якості навчального процесу визнано навчальні віртуальні тури, мультимедійні презентації, САТ інструменти.

Ключові слова: професійна компетенція перекладача, традиційні та інноваційні технології навчання, практичний курс англійської мови, практичний курс перекладу, практична граматика англійської мови, використання САТ при перекладі.

Nataliia SHVETS,*orcid.org/0000-0002-2928-5164*

Ph.D. in Philology,

Associative Professor at the Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) *nathalie.chvets@gmail.com***Olexander SHVETS,***orcid.org/0000-0002-6588-5159*

Ph.D. in Philology,

Associative Professor at the Foreign Languages, Translation and Teaching Methods Department
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
(Pereiaslav, Kyiv region, Ukraine) *olexandershvets@gmail.com*

SPECIFICS OF FORMING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF A FUTURE TRANSLATOR IN TODAY'S CONDITIONS

The article is devoted to identifying the specifics of forming the professional competence of a future translator in today's conditions. The article analyzes the works of national scholars (Pidruchna Z.F., Shumeiko N.V., Hanicheva T.V., Simkova O.I., Hudmanian A.H., Polishchuk L.P., Pushkar T.M.) on this issue. The definition of the term «translator's professional competence» is clarified, the definitions of Wills W., Kelly D., Pidruchna Z.F., Shvets T.A. are analyzed. The author distinguishes between the concepts of «competence» (a set of knowledge, skills and abilities formed in the process of studying a discipline, as well as the ability to perform an activity on the basis of acquired knowledge, skills and abilities) and «competency» (the ability of a person to perform an activity on the basis of life experience and acquired knowledge, skills and abilities). A definition of the concept of «translator's professional competence» is formed, which is defined as the willingness and ability to transmit (both in written and oral form) specialized information in one language by means of another, taking into account the differences between the two texts, communicative situations and cultures. The structure of the translator's professional competence is analyzed, which includes linguistic, sociolinguistic, sociocultural, textual, information retrieval, technological, subject or thematic, intercultural, strategic and personal competences. It is found that the formation of a translator's professional competence takes place in the process of mastering a practical course of English, practical English grammar, a practical course of translation, and the use of CAT tools in translation. The peculiarities of forming a translator's professional competence in a blended learning environment are analyzed. Virtual tours, multimedia presentations, CAT tools are recognized as effective means of improving the quality of the educational process.

Key words: translator's professional competence, traditional and innovative teaching technologies, practical English course, practical translation course, practical English grammar, use of CAT in translation.

Постановка проблеми. Останні десятиріччя розвитку українського суспільства характеризуються активною участю її представників у процесах глобалізації, визначальною рисою яких є співпраця з іноземними компаніями у різних сферах суспільного життя. З огляду на зазначене особливу роль у житті людини відіграє знання іноземних мов, необхідне як для взаємного обміну інформацією, так і для досягнення мети міжкультурної комунікації.

У зв'язку з тим, що оволодіння іноземними мовами потребує від індивіда неабияких зусиль і затрат часу, значна кількість людей звертається до послуг перекладачів, які виступають посередниками між представниками різних мов і культур, уможливлючи тим самим ефективність процесу міжкультурної комунікації. У ході міжкультурної взаємодії роль перекладачів величезна, оскільки результативність цього процесу залежить від сформованості їх професійної компетенції та здатності правильно інтерпретувати почуте. Як бачимо, професія перекладача є однією з найбільш значимих і незамінних у сучасному світі. У зв'язку з викладеним вище, процес підготовки перекладачів повинен бути тісно пов'язаним із формуванням їх професійної компетенції.

Аналіз досліджень. Проблема формування професійної компетенції перекладачів продовжує перебувати у колі зацікавленості як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Особливості її формування активно досліджуються у численних наукових працях. Так, З. Ф. Підручна акцентує увагу на теоретичних аспектах про-

фесійної компетенції перекладача та підходах науковців до її тлумачення (Підручна, 2011). Н. В. Шумейко у своїй праці аналізує підходи іспанських дослідників до вироблення професійної компетенції перекладача, описує її концепцію та характеризує особливості розробленої ними компетенції (Шумейко, 2012). Наукова розвідка Т. В. Ганічевої зосереджує увагу фахівців на виявленні змісту професійно орієнтованої компетенції перекладачів та наявності «фонових знань» як передумови їх підготовки у закладах вищої освіти (Ганічева, 2013).

Праця О. І. Сімкової присвячена виявленню структури професійної компетенції та особистісних характеристик майбутніх перекладачів (Сімкова, 2013).

Колектив науковців у складі А. Г. Гудманяна, С. Г. Шурми, А. В. Головні, О. М. Журавльової та Т. В. Смірної аналізує процес формування одного зі складників професійної компетенції перекладача, а саме усної компетенції перекладача авіаційної галузі (Гудманян та інші, 2012). Науковий доробок Л. П. Поліщук та Т. М. Пушкар стосується проблеми використання компетентнісного підходу у процесі формування професійної компетенції перекладачів (Поліщук, Пушкар, 2019).

Як засвідчив аналіз публікацій, незважаючи на значну кількість наукових праць, присвячених проблемі формування професійної компетенції перекладача, наразі відсутні розвідки, в яких досліджується специфіка формування професійної компетенції перекладача саме в умовах сьогодення, що й послужило підставою для проведення цього дослідження.

Мета статті полягає у виявленні специфіки формування професійної компетенції майбутнього перекладача в умовах сьогодення.

Виклад основного матеріалу. Перш, ніж перейти до виявлення специфіки формування професійної компетенції майбутнього перекладача в умовах сьогодення вважаємо за необхідне уточнити дефініцію терміну «професійна компетенція перекладача». У нашій розвідці будемо послуговуватися саме терміном «компетенція», який є «сукупністю знань, навичок і вмінь, що формуються у процесі навчання якоїсь дисципліни, а також здатністю до виконання якої-небудь діяльності на основі набутих знань, умінь і навичок» (Швець, 2014: 247–248). Виходячи з цього визначення, доходимо висновку, що компетенцію можна сформувати та розвинути у процесі підготовки фахівця певної галузі, а також оцінити міру її сформованості після завершення навчального процесу.

У наші дні термін «компетенція» часто ототожнюють із терміном «компетентність», що є «здатністю особистості до виконання якої-небудь діяльності на основі життєвого досвіду і набутих знань, умінь і навичок» (Швець, 2014: 247). Як бачимо, на відміну від компетенції, компетентність означає властивості та якості особистості, що виникають на основі її життєвого досвіду та визначають здатність до виконання діяльності на основі набутих знань і сформованих навичок і вмінь. Тобто, компетентність формується виключно на основі сформованих компетенцій шляхом набуття досвіду у результаті практичної діяльності за певним фахом.

Стосовно терміну «професійна компетенція», розуміємо її як знання, навички та вміння з певної професії, які повинні відповідати визначеним вимогам до діяльності за цією професією (або напрямком діяльності).

Відомий науковець В. Віллс визначає професійну компетенцію перекладача як міжмовну суперкомпетенцію, в основі якої лежать вичерпні знання мов оригіналу та перекладу (включно з прагматикою тексту), та яка є здатністю поєднувати дві одномовні компетенції на більш високому рівні (Wilss, 1982: 58).

На думку Д. Келлі, компетенція перекладача є комплексом різноманітних знань, умінь, навичок, та навіть поглядів, якими володіють професійні перекладачі, завдяки яким переклад набуває статусу професійної діяльності (Kelly, 2000).

Під професійною компетенцією перекладача розуміють індивідуальні властивості суб'єкта професійної перекладацької діяльності, необхідні та достатні для її реалізації на нормативно

заданому рівні, що позитивно співвідносяться з її основними результативними параметрами – якістю, продуктивністю, надійністю (Підручна, 2011: 42).

Професійною компетенцією перекладача вважають також специфічний набір знань і навичок, необхідних для успішного здійснення професійної перекладацької діяльності, що характеризують їх фахову здатність здійснювати комунікативне посередництво у різних галузях зовнішньоекономічної та наукової діяльності (Швець, 2019: 34).

Як очевидно, у наведених вище дефініціях увага акцентується як на наявності у майбутнього перекладача вичерпних знань іноземних мов, сформованості професійних умінь та навичок перекладу, так і на володінні індивідуальними особливостями, що уможливають їх комунікативне посередництво у різних сферах життєдіяльності.

Грунтуючись на наявних дефініціях та результатах власних досліджень, у межах цієї розвідки професійну компетенцію перекладача визначаємо як готовність і здатність передавати (як у письмовій, так і в усній формі) спеціалізовану інформацію укладену однією мовою засобами іншої з урахуванням відмінностей між двома текстами, комунікативними ситуаціями та культурами.

Професійна компетенція перекладача є утворенням, що охоплює низку компетенцій. Різні науковці виділяють різноманітні компоненти професійної компетенції перекладача.

На думку З. Ф. Підручної, професійна компетенція перекладача є симптомокомплексом суб'єктивних властивостей, специфічних лише для професійної перекладацької діяльності, який формується у здобувача у ході освоєння ним професійної діяльності. Цей комплекс охоплює такі компетенції майбутнього перекладача: соціально-психологічна, комунікативна, професійно-комунікативна, загальнопедагогічна професійна, наочна у сфері діяльності перекладача, лінгвокраїнознавча, філологічна, творча, дослідницька, а також його професійно значущі якості (Підручна, 2011: 41–42).

Вітчизняна дослідниця Л. А. Хорунжа до складників професійної компетенції перекладачів відносить мовну, комунікативну, текстотвірну та технічну компетенції (Хорунжа, 2014).

До структури професійної компетенції, запропонованої Л. П. Поліщук та Т. М. Пушкар, входять іншомовна комунікативна компетенція, міжкультурна компетенція, власне перекладацька компетенція, комунікативна компетенція в рідній мові, соціально-психологічна компетенція, загальнокультурна компетенція, предметна компетенція у

сфері основної спеціальності, самоосвітня компетенція (Поліщук, Пушкар 2019).

За А. Нойбертом професійна компетенція перекладача повинна включати такі компетенції: мовну, текстотвірну, предметну, культурну та компетенцію переносу (Neubert, Shreve, 2000: 3–18).

Д. Келлі виділяє у складі професійної компетенції перекладача комунікативну, текстотвірну, культурну, тематичну, професійна оперативнотехнічну, психофізіологічну, особистісну та стратегічну компетенції (Kelly, 2000: 166).

Виходячи з аналізу наукового доробку вітчизняних та зарубіжних учених, доходимо висновку, що професійна компетенція перекладача є складною за своєю структурою. На нашу думку, вона має охоплювати низку компетенцій, серед яких значну роль повинні відігравати такі компетенції:

1) *лінгвістична* (лексичні, граматичні та дискурсивні знання, уміння і навички);

2) *соціолінгвістична* (загальні знання з теорії перекладу, теорії мови, культурні знання, знання спеціалізованих сфер перекладу);

3) *соціокультурна* (країнознавчі знання про національні здобутки народу, мову якого вивчають, та уявлення про національний менталітет);

4) *текстотвірна* (здатність продукувати тексти різного типу згідно з прийнятими у певному мовному колективі правилами і стереотипами);

5) *інформаційно-пошукова* (уміння пошуку, відбору та пред'явлення інформації для вирішення професійних завдань з опорою на інформаційно-комунікаційні технології, навички з використання сучасних технічних засобів);

6) *технологічна* (володіння основами аналітичної обробки інформації; уміння працювати з різними видами інформації та здатність ефективно використовувати її у професійній діяльності);

7) *предметна* або *тематична* (предметні знання в галузі спеціалізації перекладача, розуміння предмета міжкультурної комунікації, володіння понятійно-термінологічним апаратом у сфері зовнішньоекономічної діяльності мовою оригіналу і мовою перекладу);

8) *міжкультурна* (здатність, відповідно до соціальних і культурних норм спілкування в певній галузі діяльності, розуміти мовлення інших осіб і створювати власне висловлювання в усній формі);

9) *стратегічна* (володіння уміннями концентрації уваги, планування стадій перекладацького процесу та його результатів тощо);

10) *особистісна* (висока ерудованість, гарна пам'ять, гнучкість, широта та критичність мислення, здатність до постійної самоосвіти та саморозвитку).

З огляду на комплексну структуру професійної компетенції перекладача, її формування відбувається у процесі оволодіння низкою освітніх компонентів, включених до освітньої програми здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю: 035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, серед яких чільне місце відведене практичному курсу англійської мови, практичній граматиці англійської мови, практичному курсу перекладу, використанню CAT-інструментів при перекладі та іншим.

В умовах сьогодення заклади вищої освіти змушені надавати освітні послуги на засадах змішаного навчання. Виникнення терміну «змішане навчання» пов'язане з переходом закладів вищої освіти на дистанційну форму роботи зі здобувачами освіти у період пандемії Covid 19 та початком повномасштабного вторгнення росії на територію України.

Змішаним навчанням називають такий процес організації навчальної діяльності за якого відбувається поєднання он-лайн навчання, традиційного та самостійного навчання. Мова йде не про звичайне використання сучасних інтерактивних технологій на додаток до традиційних, а якісно новий підхід до навчання, що трансформує навчальний процес.

Існує кілька форматів змішаного навчання. Найбільш використовуваною формою змішаного навчання в Україні є поєднання очної та дистанційної форм освіти. Прикладами змішаного навчання є також проведення занять із залученням електронних ресурсів, онлайн лекцій, поєднанням самостійного навчання та співпраці здобувачів освіти та викладачів в аудиторії.

Беручи до уваги комплексну структуру професійної компетенції майбутніх перекладачів, нами було запропоновано методику її формування, що поєднує традиційні та інноваційні технології. Як відомо, перевагою традиційних технологій є орієнтованість на презентацію нових знань у готовій формі (розповідь, демонстрація, лекція), що не передбачає самостійного пошуку знань, не формує творчого мислення та здатності самостійно вирішувати пізнавальні проблеми. Саме тому ми вдалися до активного поєднання традиційних та інноваційних технологій у процесі формування професійної компетенції майбутніх перекладачів.

Запропонована методика ґрунтується на використанні у навчальному процесі окрім теоретичних відомостей та системи вправ, призначених для удосконалення навичок використання засвоєних мовних явищ в усному та писемному мовленні з

опорою на опрацьований теоретичний матеріал, низки інноваційних технологій, здатних перетворити процес формування професійної компетенції майбутніх перекладачів на процес досягнення іншомовної дійсності.

Дієвим засобом підвищення якості навчального процесу в умовах сьогодення вважаємо навчальні віртуальні тури – мультимедійний засіб презентації оточуючої здобувача освіти реальності, оскільки вони уможливають здійснення захоплюючих віртуальних подорожей, шляхом створення в уяві того, хто навчається ефект присутності у країні, мова якої вивчається.

Так, у ході роботи над розмовною темою «The capital of Great Britain» використання навчального віртуального туру викладачем практичного курсу англійської мови дозволить майбутнім перекладачам побувати у цьому старовинному місті та ознайомитися з його визначними місцями, не покидаючи меж аудиторії. Навчальні віртуальні тури є захоплюючим способом ознайомлення зі світовими визначними пам'ятками в умовах, коли фізична подорож неможлива, оскільки дозволяють побачити їх, не виходячи з аудиторії.

Використання у навчальному процесі віртуальних турів, слугуватиме розвитку у майбутніх перекладачів мотивації, яка сприяє виникненню задоволення від роботи, що виконується, та формуванню соціолінгвістичної та соціокультурної складових їх професійної компетенції.

Одним із досягнень сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здатних сформувати професійну компетенцію майбутніх перекладачів в умовах змішаного навчання є мультимедійні презентації, використання яких у процесі оволодіння іноземними мовами поживає навчальний процес, збільшує емоційне навантаження, створює комфортне навчальне середовище, допомагає сформувати модель реальної міжкультурної комунікації, тобто сприяти виробленню їх міжкультурної компетенції. Специфікою представлення інформації за допомогою мультимедійної презентації є її змістовність та інтерактивність, здатність реагувати на дії користувача.

Так, при оволодінні практичною граматикою англійської мови доцільним вважаємо використання мультимедійних презентацій. Форма презентації граматичного матеріалу може бути усною або письмовою залежно від рівня знань майбутніх перекладачів та складності матеріалу, що вивчається. Характер ознайомлення з граматичним матеріалом також може бути різним: практичним або теоретико-практичним. На етапі презентації граматичного матеріалу доречним буде вико-

ристання викладачем саме таких презентацій, оскільки поєднання наочності зі звуком полегшить його подальшу автоматизацію та засвоєння. Звернення до мультимедійних презентацій слугуватиме формуванню таких компонентів професійної компетенції майбутніх перекладачів як: лінгвістична, текстотвірна, інформаційно-пошукова.

Коли мова йде про використання інноваційних технологій у процесі формування професійної компетенції майбутніх перекладачів, перш за все згадуємо про так звані CAT-інструменти, тобто про комп'ютеризовані технології перекладу. CAT-інструменти сприяють оптимізації процесу перекладу, але не виконують його за перекладачів, на відміну від інструментів машинного перекладу. CAT-інструменти дають змогу зберігати й редагувати переклади, перекладати тексти окремими частинами (зі збереженням форматування), а також надають додатковий рівень контролю якості (узгодженість, орфографія, еквівалентність тощо).

Як відомо, професія перекладача потребує використання у процесі перекладу різного роду словників у тому числі й електронних таких як АВВУУ Lingvo, Multitran тощо. Використання електронних словників необхідне для вдосконалення та розширення словникового запасу майбутніх перекладачів.

Застосування таких словників відрізняється від машинного перекладу тим, що надає допомогу перекладачеві на різних рівнях – слово, словосполучення, речення, уривок і навіть текст – на основі наявної бази даних. Сучасні CAT-інструменти базуються на технології перекладацької пам'яті – програмне забезпечення, яке зберігає вихідні тексти разом із відповідними текстами перекладу, щоб потім ці пари можна було використовувати (повністю або частково, зі змінами або без них), коли перекладач, працюючи над новим перекладацьким проектом, матиме справу з текстами, схожими за лінгвістичним складом.

Як очевидно, використання CAT-інструментів при перекладі надає значну підтримку у плані формування інформаційно-пошукової, технологічної та предметної компетенції майбутніх перекладачів. Оволодіння специфікою використання майбутніми перекладачами CAT-інструментів у ході виконання різного роду перекладів дозволить їм підвищити продуктивність та якість роботи у сфері перекладу, сприятиме формуванню уміння керувати термінологічною базою, робити попередню обробку тексту, використовувати редактори перекладу та проводити контроль якості перекладу. Одержані знання слугуватимуть формуванню таких складників їх

професійної компетенції: інформаційно-пошукова, технологічна, предметна, міжкультурна, стратегічна.

Використання у процесі опрацювання теоретичного матеріалу та виконання практичних завдань персональних комп'ютерів відповідно до індивідуальних потреб майбутніх перекладачів сприятиме його кращому засвоєнню. Завдяки можливості реалізації функцій викладача комп'ютер можна використовувати у процесі самостійної і домашньої роботи майбутніх перекладачів, у ході автономного вивчення мови, з метою заповнення прогалів у знаннях. У цій ситуації використовуються тренувальні та навчальні комп'ютерні програми, створені з навчальною метою. Під час самостійної роботи з комп'ютерною навчальною програмою майбутні перекладачі мають можливість: отримати навчальне завдання; зробити запит додаткової інформації з метою його виконання; зрозуміти спосіб виконання завдання; ввести передбачувану відповідь; отримати аналіз і оцінку своєї відповіді.

Висновки. У результаті проведеного дослідження було проаналізовано науковий доробок вітчизняних та зарубіжних учених із досліджуваної проблеми, уточнено дефініцію термінів «компетенція», «компетентність», «професійна компетенція перекладача», вироблено авторське визначення терміну «професійна компетенція перекладача» та її структуру.

Було встановлено, що професійна компетенція перекладача охоплює всі аспекти перекладацької компетенції, перевершуючи її за обсягом знань та вмій. Показником сформованості професійної компетенції є майстерність, яка складається із сукупності професійних знань, умінь і здатності застосовувати їх у своїй професійній діяльності.

Доведено, що поєднання у ході формування професійної компетенції майбутніх перекладачів традиційних та інноваційних технологій уможливує активне вироблення окремих компонентів цієї компетенції, формує у них уміння роботи з CAT-інструментами, підвищує здатність до якісного перекладу різних типів текстів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ганічева Т. В. Зміст професійно орієнтованої перекладацької компетенції майбутніх філологів. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов».* №76. Харків: Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. С. 125–129.
2. Гудманян А., Шурма С., Головня А., Журавльова О., Смирнова Т. Формування усної компетенції перекладача авіаційної галузі URL: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/10838> (дата звернення 31.01.2024).
3. Підручна З. Теоретичні аспекти професійної компетенції майбутніх перекладачів. *Studia methodologica.* Вип. 31. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2011. С. 39–42.
4. Поліщук Л., Пушкар Т. Формування професійної компетенції студентів спеціальності «Переклад» у сучасних умовах. *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів : освіта, наука, культура : збірник наукових праць.* Київ : НАУ, 2019. С. 440–448.
5. Сімкова О. І. Особливості формування фахової компетенції в майбутніх перекладачів. *Наука і освіта.* № 3. 2013. С. 165–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2013_3_48 (дата звернення 9.02.2024).
6. Хорунжа Л. А. Формування професійної компетенції у процесі підготовки майбутнього перекладача. *Нова філологія.* Вип. 65. Запоріжжя: вид-во ЗНУ, 2014. С. 256–259.
7. Швець Т. А. Методика навчання іноземних мов у вищій школі: підручник для студ. ВНЗ. Переяслав-Хмельницький : Видавництво «КСВ» 2014. 296 с.
8. Швець Т. А., Швець Н. В., Швець О. В. Порівняння перекладів як метод формування професійної компетенції майбутніх перекладачів. *International journal of education and science* Vol. 2, №2, 2019. Р. 34.
9. Шумейко Н. В. Особливості формування професійної компетенції перекладача. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ Серія Філологія. Педагогіка. Психологія.* Вип. 25. Київ: Ленвіт, 2012. С. 232–238.
10. Kelly D. Text selection for developing translator competence. Amsterdam: John Benjamins, 2000. 212 p.
11. Neubert A., Shreve G. M. Translation as Text. Kent: Kent State University Press, 2000. 184 p.
12. Wilss W. The Science of Translation. Problems and Methods. Tübingen, Gunter Narr, 1982. 292 p.

REFERENCES

1. Hanicheva T.V. (2013) Zmist profesiino oriientovanoi perekladatskoi kompetentsii maibutnix filolohiv. [Content of professionally oriented translation competence of future philologists] Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu imeni V. N. Karazina. Seriiia «Romano-hermanska filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov». – Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Romance and Germanic Philology. Methods of teaching foreign languages». Kharkiv: V. N. Karazin Kharkiv National University, 76, 125–129. [in Ukrainian].
2. Hudmanyanyan A., Shurma S., Holovnyia A., Zhuravlova O., Smyrnova T. Formuvannia usnoi kompetentsii perekladacha aviatsiinoi haluzi [Formation of oral competence of a translator in the aviation industry]. URL: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/10838> [in Ukrainian].

3. Pidruchna Z. (2011) Teoretychni aspekty profesiinoi kompetentsii maibutnikh perekladachiv. [Theoretical aspects of professional competence of future translators]. *Studia methodologica*. Ternopil: Redaktsiino-vydavnychiy viddil TNPU im. V. Hnatiuka – Editorial and Publishing Department of TNPU named after V. Hnatiuk. 31, 39–42. [in Ukrainian].
4. Polishchuk L., Pushkar T. (2019) Formuvannia profesiinoi kompetentsii studentiv spetsialnosti «Pereklad» u suchasnykh umovakh. [Formation of professional competence of students majoring in «Translation» in modern conditions]. *Podolannia movnykh ta komunikatyvnykh barieriv : osvita, nauka, kultura : zbirnyk naukovykh prats. – Overcoming language and communication barriers: education, science, culture: a collection of scientific papers*. Kyiv : NAU. 440–448. [in Ukrainian].
5. Simkova O. I. (2013) Osoblyvosti formuvannia fakhovoi kompetentsii v maibutnikh perekladachiv. [Peculiarities of formation of professional competence in future translators]. *Nauka i osvita. – Science and education*. 3, 165–168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2013_3_48 [in Ukrainian].
6. Khorunzha L. A. (2014) Formuvannia profesiinoi kompetentsii u protsesi pidhotovky maibutnoho perekladacha. [Formation of professional competence in the process of preparing a future translator]. *Nova filolohiia. – New Philology. Zaporizhzhya: vyd-vo ZNU*. 65, 256–259. [in Ukrainian].
7. Shvets T. A. (2014) *Metodyka navchannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli: pidruchnyk dlia stud. VNZ. [Methods of teaching foreign languages in high school: a textbook for students] Pereiaslav-Khmelnitskyi : Vydavnytstvo «KSV»*. 296 p. [in Ukrainian].
8. Shvets T. A., Shvets N. V., Shvets O. V. (2019) Porivniannia perekladiv yak metod formuvannia profesiinoi kompetentsii maibutnikh perekladachiv. [Comparison of translations as a method of forming professional competence of future translators]. *International journal of education and science* Vol. 2, №2. 34. [in Ukrainian].
9. Shumeiko N. V. (2012) Osoblyvosti formuvannia profesiinoi kompetentsii perekladacha. [Peculiarities of formation of professional competence of a translator]. *Naukovyi visnyk kafedry Yunesko KNLU Serii Filolohiia. Pedagogika. Psykholohiia. – Scientific Bulletin of the UNESCO Department of KNLU Series Philology. Pedagogy. Psychology*. Kyiv: Lenvit. 25, 232–238. [in Ukrainian].
10. Kelly D. (2000) *Text selection for developing translator competence*. Amsterdam: John Benjamins. 212 p.
11. Neubert A., Shreve G. M. (2000) *Translation as Text*. Kent: Kent State University Press. 184 p.
12. Wilss W. (1982) *The Science of Translation. Problems and Methods*. Tübingen, Gunter Narr. 292 p.